

UOT: 82.

**SOL BELLOUNUN “HERSOQ” ROMANINDA MULTİKULTURAL
HƏQİQƏTLƏR**

*doktorant Əhmədova Samirə
Mingəçevir Dövlət Universiteti*

Xülasə: Məqalənin əsas məqsədi Sol Bellounun “Hersoq” romanında multikultural mühitin həqiqətləri mövzusunı araşdırmaqdır. Məqalə yazılarkən təhli metodundan istifadə edilmişdir. Məqalədə XX əsrin görkəmli Amerika yazıçısı, Nobel mükafatı laureatı Sol Bellounun yaradıcılığında əsrin ortaları Amerika həqiqətlərindən söz açılır. Sol Bellou yəhudi mənşəli, Kanada doğumlu amerikanıdır, valideynləri Rusiyadan Monreala köçmüş mühacirlərdir. Bu amillər yazıçının yaradıcılığına təsir göstərmiş, müxtəlif dillərdə danışan, çoxmədəniyyətli Amerika cəmiyyətində vahid “amerikan ideyası”nın ardıcıl tərəfdarlarından olmuşdur. Multikultural Amerika cəmiyyətinin təsviri və inikası xüsusən yazıçının “Hersoq” romanında qabarıq görünür. Sovet dönməsində Sol Bellounun əsərləri oxuculara geniş surətdə tanınmamış, rus dilində ilk çap olunan romanı 1991-ci ildə işıq üzü görmüş “Hersoq”dur. Azərbaycan oxucusu da yazıçı ilə gec tanış olmuş, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin sərəncamı ilə 150 cildlik “Dünya ədəbiyyatı kitabxanası” sırasından “Hersoq” romanı 2013-cü ildə Azərbaycan dilində işıq üzü görmüşdür.

Açar sözlər: Amerika multikulturalizmi, multikultural mühit, yəhudi yazıçısı, dini müxtəliflik, resepsiya, tolerantlıq, “Hersoq” romanı

Ключевые слова: американский мультикультурализм, мультикультурная среда, еврейский писатель, религиозное разнообразие, рецепция, толерантность, роман «Герцог».

Key words: American multiculturalism, multicultural environment, Jewish writer, religious diversity, reception, tolerance, "Herzog" novel.

Giriş

Sol Bellou (1915-2005) XX əsrin yəhudi mənşəli görkəmli Amerika yazıçısı, Nobel mükafatı laureatıdır (1976). Romanları “Yerlə göy arasında” (ing. “Dangling Man”, 1944), “Qurban” (ing. “The Victim”, 1947), “Oqi Marçın sərgüzəştləri” (ing. “The Adventures of Augie March”, 1953), “Məqamı tut” (ing. Seize the Day -1956), “Henderson – yağışların hakimi” (ing. “Henderson the Rain King” -1959), “Hersoq” (ing. “Herzog” - 1964), “Humboldtun hədiyyəsi” (ing. “Humboldt’s Gift” – 1975) yazıçıya geniş şöhrət qazandırmış, çoxsaylı milli və beynəlxalq mükafatlara layiq görülmüşdür. O cümlədən “Hersoq” romanına görə Sol Bellou Amerika qitəsindəki həmkarları arasında Fransa Akademiyasının mükafatını qazanan ilk yazıçı olmuşdur.

Sol Bellou əsərlərində Amerika həyatının, Qərb dünyasının, ümumən bəşər sivilizasiyasının uğraşdığı bir çox ictimai-siyasi, mədəni-əxlaqi, dini-ruhsal problemləri qələmə almış, XX əsr insanının dərinlərinə nüfuz edə bilmişdir.

Bununla belə, Sol Bellounun yaradıcılığı sabiq sovet məkanında çox da məşhur olmamış, o da maraqlıdır ki, “qərribə də olsa, rus dilinə çevrilən ilk kitabı 1991-ci ildə işıq üzü görmüş “Hersoq” olmuşdur” [13]. “Hersoq” romanı Sol Bellounun Azərbaycan dilinə də ilk çevrilən əsəridir (tərcüməçi Vidadi Rzayev) [5]. Buna qədər müəllifin “Yerlə göy arasında” romanından müəyyən parçalar “Press-fakt” qəzetində (tərcümə Mehparə Kərimlinindir) [7] və “Ədəbiyyat qəzeti”ndə (Əyyub Qiyasın tərcüməsində) [8] və “Məqamı tut” romanından bir hissə (“Anında yaxala” adı ilə Səlim Babullaoglundun tərcüməsində) [4] mətbuatda dərc olunsa da, bütövlükdə

Azərbaycan oxucusu məhz “Hersoq” romanı vasitəsilə yazıçı ilə yaxından tanış olmaq imkanı qazanmışdır. Qeyd olunmalıdır ki, Sol Bellounun əsərlərinin tərcüməsi və nəşri bilavasitə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2007-ci il 30 dekabr tarixli sərəncamı ilə “Müasir Azərbaycan oxucularının dünya ədəbiyyatına olan mənəvi tələbatını təmin etmək məqsədilə” Dünya ədəbiyyatının görkəmli nümayəndələrinin əsərlərindən ibarət 150 cildlik “Dünya ədəbiyyatı kitabxanası”na daxil olunmuş əsərlərin siyahısında yer alması nəticəsində baş tutmuşdur [1].

“Hersoq” romanı Sol Bellounun ən çox diqqət çəkən, maraq doğuran, eyni zamanda yaradıcılığının bütün xüsusiyyətlərini özündə əks etdirən əsərlərindən biridir. Roman həmçinin multikulturalizm probleminin təcəssümü baxımından da əhəmiyyətlidir. Amerika multikulturalizminin gerçəkləri, mahiyyəti, həqiqətləri ən çox bu əsərində əksini tapmışdır.

Əsas hissə

Bəzi tədqiqatçıların fikrincə, XX əsrin ortaları Amerika həqiqətlərini öyrənmək üçün bir sıra digər yazıçılar – T.Kapote, B.Malamud, C.Selincer, F.Rotla yanaşı, Sol Bellounun 1940-1960-cı illər romanları da çox xarakterikdir. “Bellounun 1940-cı illərdə və 1960-cı illərin əvvəllərində yazılmış romanları o dövrün Amerikan prozasında əsas tendensiyaaların mükəmməl nümunəsi kimi xidmət edə bilər” [14]. Bununla belə, “S.Bellounun romanlarının intellektual, publisistik, sosial-psixoloji xarakteri yaradıcılığının orijinallığını göstərməklə, həm də onu Amerika ədəbiyyatının ümumi axınından fərqləndirir. Yazıçının öz dövrünün ağır problemlərinə müraciəti, fəal yaradıcılıq mövqeyi, mənəvi və yaradıcı başlanğıclara, Amerika ziyalı mühitinin mental cəhətlərinə böyük marağı onun romançılığının aparıcı xüsusiyyətləridir” [14].

Sol Bellounun yaradıcılığı ingilisdilli və rus ədəbiyyatşünaslığında bir çox baxımlardan öyrənilir. Yazıçının romanları bilavasitə multikulturalizm baxımından tədqiqata cəlb olunmasa da, bəzi monoqrafiya və araşdırmalarda problemlə bağlı məqamlar yer almışdır. R.Detveylerin “Sol Bellou” monoqrafiyasında [11] mənsəcə yəhudi olan yazıçının xristianlıq konsepsiyasından irəli gələn ziddiyyətlərə diqqət cəlb olunur.

L.Qoldman “Sol Bellounun əxlaqi öncəgörmələri: yəhudi təcrübəsinin tənqidi tədqiqi” (1982) adlı monoqrafiyasında iudaizmin yazıçının əxlaq meyarlarına təsiri problemini araşdırır və S.Bellou nəsrində mənəvi dəyərlərin mənbəyinin alternativ variantını təklif edir. Tədqiqatçı yazıçının romanlarında romantizm ənənəsinin dini-mistik təfsirinin üstün olması tezisi ilə razılaşmır [12].

M.K.Broniç “Rus ədəbiyyatı və mədəniyyətinin S.Bellou yaradıcılığında resepsiyası” adlı monoqrafiyasında klassik rus ədəbiyyatının S.Bellou yaradıcılığına geniş təsirləri ilə yanaşı, valideynləri Rusiyadan olan yazıçının romanlarında rus mədəniyyətinin yeri və izlərini də ətraflı araşdırır. Belə ki, “S.Bellouda rus mədəniyyətinin əxz olunması seçmə səciyyə daşıyır. Bu, Rusiyadan olan mühacirlərin mühitinə mənsubluq və mədəni identikliyə nail olmaq zərurəti ilə şərtlənir ki, həmin mədəniyyətin mühüm tərkib hissəsi rus komponentidir” [9].

Umumən, Sol Bellou yaradıcılığının xarakteri belədir ki, romanlarını ən müxtəlif – ictimai-siyasi, sosial-psixoloji, mənəvi-əxlaqi, fəlsəfi-ekzistensial və yaxud avtobioqrafik prizmadan araşdıran tədqiqatçılar istər-istəməz amerikanizm, çoxmədəniyyətlik, dini müxtəliflik və çoxkonfessiallıq problemlərinə də toxunurlar. Bu, xüsusən “Hersoq” romanına münasibətdə qabarıq üzə çıxır.

XX əsrin ortaları üçün multikultural Amerika möcüzəsi heç də parlaq dövrlərini yaşamırdı, bir yandan II Dünya müharibəsinin kəskinləşdirdiyi ictimai-sosial ziddiyyətlər, mənəvi-psixoloji mühitin ağırlığı, digər tərəfdən fərdiyyətçilik, individualizm maraqlarının

çiçəklənməsi multikulturalizm ideyasının hətta böhranından danışmağa əsas verir. Bu zaman Sol Bellounun tədqiqatçılarından ədəbiyyatşünas C.Bax yazır: "Yarım əsrdir ki, Sol Bellou Amerika cəmiyyətinin öz "mən"ini müəyənləşdirmək yolunda aramsız axtarırlarının ən sədaqət salnaməçisi olaraq qalır, Amerika cəmiyyətinin problemləri haqqında öz müasirlərinin heç biri ilə müqayisə olunmaz dərəcədə daha ardıcıl və daha əhəmiyyətli söz açır" [3, s. 7]. Başqa bir tədqiqatçı T.Alvez isə Bellounun qəhrəmanlarını yeni tip insanlar olan "americanus"a aid edir ki, məhz "mühacirət Amerikasının məftunedici təzahürüdürlər; bu zaman dilin ritmi qoymur ki, xatirələr sırası həyatın faniliyi və absurdluğuna aparıb çıxarsın" [2, s. 35]

İmigrant həyatını Sol Bellou bilavasitə öz taleyində hiss etmişdir. Qeyd olunduğu kimi, o, Kanada doğumlu mənşəcə yəhudi olan amerikan yazıçısıdır. Peterburqdan Kanadaya köçmüş yəhudi mühacirlərin ailəsində dünyaya gəlmiş, özünün etirafına görə uşaqlıq illəri "bir az xaric, bir az polyak gettosu, bir az da orta əsr" kimi keçmişdi. [7, s. 274] Ticarətlə məşğul olan atası ilə dindar anası onu sırf yəhudi ənənələri ruhunda tərbiyə etmişdir. Kiçik yaşlarından dörd xarici dildə danışmağı öyrənmiş, rus və ingilis klassiklərinin əsərləri ilə böyümüşdür. Yazıçı olmağa qərar verən Sol Bellou 1933-cü ildə Çikaqo universitetinin ingilis filologiyası bölümündə təhsilə başlamış, üzləşdiyi antisemitizm üzündən Nort-Vestern universitetinin sosiologiya və antropologiya şöbəsinə keçməyə məcbur olmuşdur. Antropologiya bakalavrı diplomu ilə Çikaqoya qayıtdıqdan sonra 1941-ci ildə ABŞ vətəndaşlığını qəbul etmişdir.

I Dünya müharibəsindən sonra, yəhudi, italyan və s. mənşəli gəlmələrin roman janrında qələm işlətmələri ingilis-skason yazıçılarda qısqıncılıq doğurmuş, ABŞ elitasında antisemitizmin güclənməsinə səbəb olmuşdu. Bu münasibət yalnız II dünya müharibəsi, Holokostdan sonra aradan qalxdı. Bu zaman həm də Amerikada "ideya romanları"nın yaranmasının zamanı idi. Tədqiqatçılar göstərir ki, "S.Bellounun romanları ABŞ-da müharibədən sonrakı hakim mənəvi atmosferi ifadə edir. Həmin kitabları haqlı olaraq ideya romanları adlandırmaq olar. Bu romanlarda qəhrəmanların diskussiyaları, dialoqları və monoloqları süjetin xarici inkişafından qat-qat böyük rol oynayır. Amerika ədəbiyyatında belə romanların peyda olması mədəni-tarixi istiqamətdə ən nüfuzlu tənqidçilərdən biri L.Trilling tərəfindən öncədən təxmin edilmişdi. L.Trilling özünün sensasiyalı "Liberal təsəvvür" (1945) kitabında yazırdı ki, Amerika romanı cəmiyyətin ideya həyatına bilavasitə cəlb olunmuşdur" [14].

Sol Bellou, Amerikada bütün amerikalıların, o cümlədən yəhudilərin də, Avropadakından fərqli, qərib olduğunu düşünənlərlə razılaşırsınız və buna görə də yəhudilərin öz milli şüuruna yadlaşmağını məntiqsiz hesab edir, deyirdi: "Amma mən bir yəhudi olaraq Amerikanın dünya tarixindəki siyasi əhəmiyyətinə, bütün bəşər növlərinə qarşı misilsiz qonaqpərvərlik göstərməsinə önəm verirəm".

Sol Bellou özünü yəhudi yazıçısı hesab edir və 1988-ci ildə "Yəhudi yazıçısı Amerikada" mövzusunda mühazirə ilə çıxış edir. Yazıçı əsərlərində tez-tez Amerikada yaşayan yəhudi mühacirlərin taleyi mövzusunda müraciət edir. Lakin onun əsərlərini yalnız bir millətin yaşam təcrübəsi daxilində şərh etmək düzgün olmaz. "Yazıçı ümumbəşəri səviyyəyə yüksələrək, ustad sənətkar və humanist olmuş, Hersoqun sözləri ilə desək, "Bütünlükdə bəşər həyatı" yazıçının əsas mövzusu çevrilmişdir. Elə bu keyfiyyət də Sol Bellonu Amerikanın ən azman yazıçılarından biri etmişdir" [14].

"Hersoq" romanı bütünlükdə yazıçının tərcümeyi-halından və yazıçılıq bioqrafiyasından keçirib, əxz etdiyi həyat fəlsəfəsini ifadə edir. Adını çəkdiyimiz əksər tədqiqatçılar romanı Sol Bellounun yaradıcılığının zirvəsi hesab edir. "Fikrimizcə, yazıçının 40-90-cı illər üzərinə düşən yaradıcılıq yolunun zirvəsi əhəmiyyətli bədii-estetik dəyərə malik olan "Hersoq" romanıdır. Ən əsası isə - incəsənətin həqiqi əsərləri ilə əlamətdar olan cəlbedici gücdür. Bellounun həyatın

"gündəlik axarı"na marağı və "faktlar"ın təhlili, fəlsəfi, etik və sosial mesajlarla birləşərək, insan həyatının mənası haqqında sualı yeni zirvələrə qaldırmağa imkan verdi" [14].

Əsərin yığcam məzmunu belədir ki, romanın qəhrəmanı, tarix və ədəbiyyat üzrə əlli yaşlı professor Mozes Hersoq getdikcə insanlara, cəmiyyət həyatına yadlaşdığını hiss edir, bunun qarşısını almağa cəhdlər edir. Başlayır dünyada yaşayan hər kəsə – şəxsən tanıdığı və tanımadığı insanlara, dirilərə və ölümlərə, keçmiş və indiki qohumlara, mütəfəkkirlərə və prezidentlərə, nəşirlərə və digər yazıçılara, kilsə rəhbərlərinə, bir sözlə həyatından keçən bütün insanlara, bəzən hətta özünə və Rəbbə cavabsız, göndərilməyən məktublar yazmağa; göndərməsə də onun ünvanları arasında tanınmış tarixi şəxsiyyətlər – Spinoza, Eyzenhauer, Nitşe, Rozanov, Haydegger və b.-ləri var. Həmçinin onun yazdıqları sırasında bir kağız parçasında Herr Nitsşe ilə Dionis prinsipinin mahiyyəti haqqında polemika, tərk edilmiş dostu ünvanlanmış sözlər, Panama Prezidentinə kontraseptivlərin köməyi ilə ölkədə siçovulların dominantlığı ilə mübarizə aparmaq üçün məsləhətlər və s. kimi müxtəlif aspektli mətnlər də yer alır.

Şəksiz ki, bu məqamda romanın qəhrəmanı Hersoqla Sol Bellounun özünün arasında paralellər var. Belə ki, "Şübhəsizdir, güclü mədəni savada malik S.Bellou öz əsərlərində antik irsdən neo-freydist nəzəriyyələrə qədər müxtəlif fəlsəfi baxışları assimile edir. Lakin eyni zamanda bu və ya digər fikrin ifadəsində yazıçı dərhal ondan kənarlaşaraq, fəlsəfi və dini irsdən tam xali, müstəqillik nümayiş etdirir. Və bu, heç də S.Bellounun əsərlərində ideyaların yoxluğu, dünyaya öz baxışının olmaması kimi anlaşılmayıb, yazıçının düşüncəsində əks-səda doğuran baxışların daxili mübarizəsinin təzahürü kimi başa düşülməlidir. Tam həllini tapmayan bu mübarizə yazıçının əsərlərinin üslubunda təcəssüm olunur" [14].

Bir çoxları Hersoqun qəribəliyini qocanın psixi pozuntusuna yozsa da, yanılırlar. Qəhrəmanın həyat uğursuzluğu bir sıra sosial, mənəvi, psixoloji, ekzistensial amillərin çulğaşığından doğur və onu davamlı affekt vəziyyətinə sürükləyir. Ailə həyatındakı uğursuzluq, iki dəfə boşanma, birinci qadını Deyzidən qalan oğlu Marko və Madelindən qızı Co, xoşbəxt bildiyi ailəsinin özünün baş açmadığı, heç cür bəraət verə bilmədiyi səbəblərdən dağılması onun bir şəxsiyyət kimi sarsılmasına gətirir. Birincidən fərqli olaraq, ikinci boşanmanı Hersoq olduqca ağır keçirir, ona asi olmuş qadını Madelinin və dostu Gersbax Valentaynın xəyanətini heç cür qəbul edə bilmir; bu haqsızlığa qarşı çıxıb qızı Conu ondan almaq üçün cəhdlər edir. Nəticədə cəmiyyətdə sosial-hüquqi, mənəvi-əxlaqi baryerlərlə üzləşir, gərgin psixoloji hallar keçirir, mənəviyyat və insanlıq haqqında fəlsəfi düşüncələrə dalır. İlk əvvəl ailə-məişət romanı təəvvürü yaradan əsər qəhrəmanın xatirələri, düşüncələri, alışuor axını, yazdığı məktublar fonunda Amerika həyatı haqqında ictimai problemlər qaldıran, mənəvi-əxlaqi tutumlu, humanist ideyalar irəli sürən bir əsərə yüksəlir.

Romanda qəhrəmanın elmi fəaliyyəti də böyük uğur vəd etdiyi halda, başa çatmamış qalır. Mozes Hersoq akademik karyerasına parlaq şəkildə başlayır. "Romantizm və xristianlıq" adlı dissertasiyası Qərb insanının ən vacib suallarına cavab verən bir əsər kimi, bir neçə dilə tərcümə olunaraq ona şöhrət gətirir. Bununla belə, ailə problemləri, getdikcə şəxsi həyatında müvazinətini itirməsi ətalətə səbəb olur, mövzu üzərində işi dayanır, əlyazmaları növbəti kitaba çevrilmədən bir kağız yığınınə dönür.

Əvəzində oxucu roman boyu Hersoqun dünyaya, insanlara, cəmiyyətə, öz daxili "mən"inə, Allaha müraciətlə yazdığı başqa bir "əsər"lə tanış olur. Bu onun cavabsız məktublarıdır. Əslində, yazıçı Hersoq vasitəsilə oxucuya ünvanlanaraq, cavabı onlarda axtarır. Hersoq məktublarını daha çox özünə, mənliyinə, insanlıq mahiyyətinə qayıtmaq, dirçəlmək, ayaq üstə durmaq niyyətilə yazır, müxtəlif epoxalara, ideyalara, sosial qurumlara, insanlara hər istiqamətdə əl qoyaraq qarşılıqlı anlaşıma, bölüşmə, bəşəri problemlərin həllini axtarır. Bu, həm

də Hersoqun düşüncə qəhrəmanı kimi həyatda, dünyada, kainatda mövqeyini müəyyən etmək cəhdidir. Çünki qaldırdığı problemlər sadəcə emosional vəziyyətindən doğan fərdi məsələlər deyil, XX yüzildə cəmiyyətin, ətraf aləmin müasir insanın şəxsiyyətinə, ruhuna, mənəvi, intellektual, ailə, professionallıq şüuruna təcavüzündən doğan qlobal problemlərdir.

Qeyd etdiyimiz kimi, romanın əsas qəhrəmanı, adında da təccəssüm olunan Hersoqdur. O, bir yandan Amerika ziyalı elitesini, digər tərəfdən yəhudi ailəsini təccəssüm etdiirməklə, “amerikanus” – amerikan obrazını təqdim edir. Əsas qəhrəmanda prototip olaraq yazıçının özünü, romanda isə onun həyatından avtobioqrafik çizgiləri görünlər yanırlar. Yazıçının epistolyar irsini araşdıran tədqiqatçılar hətta romanın birinci cümlələrini – “Ağlımı itirəcəyəmsə, deməli, qismət belə imiş – deyər, Mozes Hersoq düşünürdü. Kimlərsə onun havalandığını düşünürdü...” , olduğu kimi məktublarının birində də tapırlar. “Viking” redaktoru Marşall Bestə (16 mart 1960-cı il) yazdığı məktubda, vəd edilmiş əlyazmanın gecikməsinə bəraət qazandıraraq, Bellou yazırdı: "Oktyabr ayında arvadım boşanmağı tələb etdi və mən az qala dəli oldum" [10].

Nəticə. Beləliklə, Sol Bellounun “Hersoq” romanında multikultural Amerika cəmiyyətinin gerçəklikləri ilə tanış olur, həqiqətlərin şahidi oluruq. Yazıçı mənşəcə yəhudi olan, dil, din, mədəniyyət özümlüyünü qoruyub-saxlamaqla müasir amerikan millətini təmsil edən insanların timsalında ümumbəşəri problemlər qaldırır, humanist ideyalar irəli sürür. Sol Bellou müasir Amerika cəmiyyətinin sabahını dəyərlərin qorunması, müasirliklə ənənənin sintezində görür.

Ədəbiyyat

1. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin “Dünya ədəbiyyatının görkəmli nümayəndələrinin Azərbaycan dilində nəşri nəzərdə tutulan əsərlərinin siyahısı”nın təsdiq edilməsi haqqında 30 dekabr 2007-ci il tarixli Sərəncamı - [DÜNYA ƏDƏBİYYATI DİSKİİNDƏ AZƏRBAYCAN DİLİNDİ \(translit.az\)](#)
2. Alves T. In Praise of Saul Bellow's // American Studies International], Feb., 1997, № 1
3. Bach J. The Writer's Credo // American Studies International], Feb., 1997, № 1
4. Bellou Sol, Anında yaxala. Ədəbiyyat qəzeti, 19 iyun 2021-ci il
5. Bellou Sol, Hersoq. Bakı, Şərq-Qərb, 2013
6. Bellow S. Letters / Ed. by Benjamin Taylor. - New York: Viking, 2010. - 571 p., s.218
7. Bellou Sol, Yerlə göy arasında. Romandan hissələr. – “Press-fakt” qəzeti. 30 iyun-6 iyul – 11-17 avqust 2000-ci il
8. Bellou Sol, Yerlə göy arasında. Romandan parça. Ədəbiyyat qəzeti, 23 iyun 2018-ci il
9. Бронич, М. К., Рецепция русской литературы и культуры в творчестве Сола Беллоу. Тема диссертации и автореферата по ВАК РФ 10.01.03. - [Диссертация на тему «Рецепция русской литературы и культуры в творчестве Сола Беллоу», скачать бесплатно автореферат по специальности ВАК РФ 10.01.03 - Литература народов стран зарубежья \(с указанием конкретной литературы\) \(dissercat.com\)](#)
10. Бронич М. К., Эпистолярное наследие Сола Беллоу: «человеческий документ» и роман”- [Сол Беллоу. Критика. Эпистолярное наследие Сола Беллоу \(md-eksperiment.org\)](#)
11. Detweiller R. Saul Bellow: A Critical Essay. - Grand Rapids, Mich., 1967 - 48 p.
12. Goldman L.N. Saul Bellow's Moral Vision: A Critical Study of the Jewish Experience. - N.Y., 1983
13. Левертов Ефим, Сол Беллоу, роман «Герцог»: русский след - [Сол Беллоу, роман «Герцог»: русский след — Блоги журнала "Семь искусств" \(7iskusstv.com\)](#) - 24 марта 2022

14. Морозова, Наталья Сергеевна, Романы Сола Беллоу 1940-60 годов: Своеобразие конфликта и концепция личности. Тема диссертации и автореферата по ВАК РФ 10.01.2005 - [Диссертация на тему «Романы Сола Беллоу 1940-60 годов: Своеобразие конфликта и концепция личности», скачать бесплатно автореферат по специальности ВАК РФ 10.01.05 - Литература народов Европы, Америки и Австралии \(dissercat.com\)](#)

MULTICULTURAL TRUTHS IN SOL BELLOW'S NOVEL "THE DUKE"

Ahmadova Samira

Summary

The main purpose of the article is to explore the theme of multicultural environment in Sol Bellow's novel "Duke". The analysis method was used when writing the article. The article talks about mid-century American truths in the work of Sol Bellow, an outstanding American writer of the 20th century, Nobel laureate. Sol Bellow is a Canadian-born American of Jewish descent, whose parents were Russian immigrants to Montreal. These factors influenced the writer's creativity, and he was a consistent supporter of the single "American idea" in the multicultural American society, which speaks different languages. The description and image of the multicultural American society is especially prominent in the writer's novel "Duke".

МУЛЬТИКУЛЬТУРНЫЕ ИСТИНЫ В РОМАНЕ СОЛ БЕЛЛОУ «ГЕРЦОГ»

Ахмедова Самира

Резюме

Основная цель статьи – исследовать тему мультикультурной среды в романе Сола Беллоу «Герцог». При написании статьи использовался метод анализа. В статье говорится об американских истинах середины века в творчестве Сола Беллоу, выдающегося американского писателя XX века, лауреата Нобелевской премии. Сол Беллоу — американец еврейского происхождения, родившийся в Канаде, чьи родители были русскими иммигрантами в Монреале. Эти факторы повлияли на творчество писателя, и он был последовательным сторонником единой «американской идеи» в многокультурном американском обществе, говорящем на разных языках. Описание и образ мультикультурного американского общества особенно ярко выражены в романе писателя «Дюк».

Rəyçi: prof. Ş. Alişanlı

Xarici dillər kafedrasının 13 may 2024-cü il tarixli iclas

Daxil olma tarixi 04 iyun 2024-cü il